

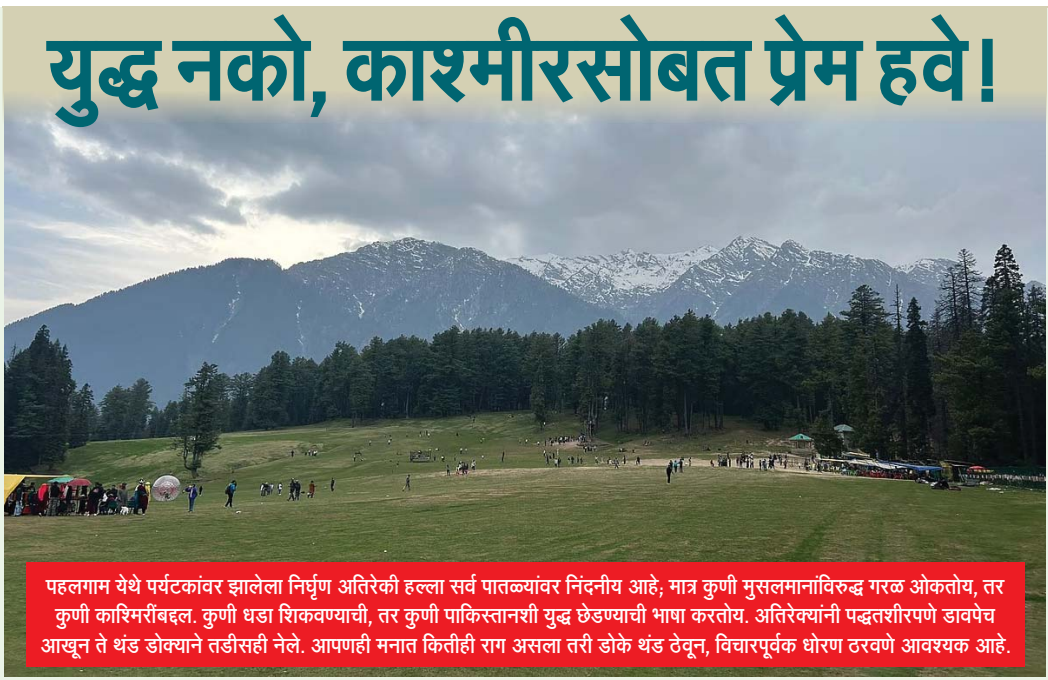
संपादक

दिपक मोरेश्वर नाईक

२ दिवसात वर्षभराचा अभ्यास!

पावसाळ्याला अवघा दीड महिना उरला आहे. मुंबई ठाण्यातील नालेसफाईच्या कामांची चर्चा दरवर्षीप्रमाणे मे महिन्यात यंदाही तापायला लागली आहे. मुंबई, ठाण्यातील रस्ते, रेल्वे रुळ पाण्याखाली जातात, नालेसफाई, महापालिका, कंत्राटदार, सरकारवर टीका होते, कंत्राटदारांना काळ्या यादीत टाकण्याचे, मोबदला रोखणे आदी कारवाईचे इशारे या मे महिन्यात दरवर्षी दिले जातात. एमएमआरडीए, पालिका, रेल्वे या संस्थांकडून एकमेकांवर आरोप-प्रत्यारोप सुरू होतात. त्याआधी मे महिना हा महापालिकांच्या प्रशासकीय प्रमुखांच्या नालेसफाई पहाणी दीऱ्याचा असतो, तर पालिकेतील विरोधक सत्ताधाऱ्यांना पावसाळ्यात कोंडीत पकडण्याची तयारी करत असतात. हे दरवर्षीचे राजकारण ‘नेमेची येतो पावसाळा’ सारखे नेहमीच येत असते. मुंबईतली मिठी नदी, कल्याण-बदलापूरची उल्हास, वालधुनी नदीचे ‘नदीपण’ केव्हाच संपून गेलेले असते, त्यामुळे या नदीसफाईला नालेसफाईचे स्वरूप असते. मुंबई, ठाणे, केडीएमसी, उल्हासनगर, भिवंडी या महापालिका आणि ठाणे जिल्ह्यातील इतर नगर परिषदा नालेसफाईबाबत गंभीर असल्याच्या बातम्या दरवर्षीप्रमाणे यंदाही पावसाळ्यापूर्वी आल्या आहेत. परंतु नाल्यांमधील जलपणी, काठोकाठ भरलेला कचरा आणि प्रदूषण याकडे सातत्याने झालेले दुर्लक्षच अपुऱ्या नालेसफाईला दरवर्षी कारण ठरते. नदी-नाल्यातून उपसलेला कचरा गाळाची विल्हेवाट लावण्यासाठी पुरेशी उपाययोजना पालिकांकडे नाही. त्यामुळे काढलेला गाळ त्याच नाल्याच्या कडेला उप्सून ठेवला जातो. पावसाच्या पाण्यासोबत हा केरकचरा पुन्हा नदी-नाल्यात वाहून जात असल्याचा अनुभव सामान्य नागरिकांना दरवर्षी असतो. सगळ्याच यंत्रणा जबाबदारी एकमेकांवर ढकलून किंवा हात वर करून मोकळ्या होतात. २९ एप्रिल २०२५ पर्यंत मुंबई पालिकेने सांगितले की, नालेसफाईची ४३ टक्के कामे पूर्ण झाली आहेत. मात्र वर्तमानपत्रातील बातम्यांमधून हे काम ३२ टक्के पूर्ण झाल्याचे सांगितले जात आहे. मुंबईतील लहान-मोठे नाले आणि नद्यांमधून गाळ काढण्याचे काम वेगाने सुरू आहे. मुंबई महापालिकेच्या आयुक्तांनी पश्चिम उपनगरातील विविध ठिकाणांना भेट देऊन नालेसफाईच्या कामांची पाहणी केली. तसेच जून २०२५ पर्यंत सर्व कामे पूर्ण करण्याचे आश्वासन दिले आहे. परंतु मुंबईसारख्या महानगरामध्ये रोजच्या रोज कित्येक टन कचरा निर्माण होतो. यातील बराचसा कचरा नाल्यांमध्ये जाऊन बसत असल्याने वर्षभरात साचलेला कचरा एवढ्या एका महिन्यात संपूर्णपणे उपसला जाऊन का, हा प्रश्न पावसाळ्याआधी कोणालाच पडत नाही. नालेसफाईतील दिरंगाईमुळे दरवर्षी मान्सूनमध्ये जलभरावाचा धोका व्यक्त होतो. पावसाळ्याआधी नालेसफाईची कामे अपेक्षित वेळेत पूर्ण होत नाहीत. त्यामुळे नाल्यांचा प्रवाह वाढत नसल्याने पावसाचे पाणी मुंबई ठाण्यासारख्या शहरात वाट मिळेल तिथे प्रवाहीत होते. मुंबईतील कुर्ला, माटुंगा, परेल, भारतमाता, मिलन सबवे अशी सखल ठिकाणे पाणी तुंबण्यासाठी दरवर्षी चर्चेत येतात. यंदाही मुंबई आणि ठाण्यातील नालेसफाईचे चित्र अद्याप पुरेसे स्पष्ट झालेले नाही, त्यामुळे त्यांची आकडेवारी उज्जडात आलेली नाही. मे महिन्याच्या अखेरपर्यंत ही आकडेवारी समाधानकारक असावी अशी मुंबई ठाणेकरांची अपेक्षा आहे. ठाणे स्टेशन परिसरातील नालेसफाई स्वच्छतेची कामे वेळीच पूर्ण करण्याचे निर्देश ठाण्यातील लोकप्रतिनिधींनी दिले आहेत, परंतु पालिकांना खरंच ही कामे वेळेत पूर्ण करण्यासाठी आवश्यक यंत्रणा उपलब्ध आहे का, हा खरा प्रश्न आहे. ठाण्यातही यंदा जलभरावाची समस्या निर्माण होण्याची शक्यता आहे. ठाण्यात नालेसफाईच्या दाव्यातील विसंगती कायम आहे. केडीएमसी, उल्हासनगर, भिवंडी, ठाणे महापालिकांमध्ये प्रशासकीय अधिकार्यांकडून नालेसफाईच्या कामांवर लक्ष ठेवले जात आहे. गल्लीबोळातील गटारे, जमिनीखालील ड्रेनेज, मध्यम स्वरूपातील नाल्यांच्या सफाईवर कोटयवधींचा खर्च दरवर्षी होतो. ठेकेदार नेमले जातात, निविदा काढल्या जातात, नालेसफाईसाठी नवी यंत्रणा आणली जाते. त्याची छायाचित्रे वर्तमानपत्रात, सामान्यधर्मांवर प्रसिद्ध केली जातात. परंतु खरंच दरवर्षी परिपूर्ण नालेसफाई होते का? की केवळ ठेकेदार संबंधितांचे उखळ पांदरे करण्यासाठी नाल्यातील वरवरची जलपणी आणि गाळ काढला जातो. बेशिस्त पद्धतीत उभारल्या जाणाऱ्या शहरांमुळे, बेकायदा बांधकामांमुळे नाल्यांचे नैसर्गिक प्रवाह वळते झाल्याच्या चर्चा कधीच्याच जुन्या झाल्या आहेत. त्यामुळे उरलेल्या दिवसात शक्य तेवढे चांगले काम करण्याची गरज आहे. नालेसफाईसाठीच्या खर्चात ‘हातसफाई’ न करता केवळ नालेसफाईच्या कामावर पालिका, अधिकारी, प्रशासन, सरकार आणि लोकप्रतिनिधींनी लक्ष ठेवायला हवे, नालेसफाईच्या मुद्यांचे आरोप-प्रत्यारोप आणि राजकारण जसे दरवर्षी होते, तशीच दरवर्षी योग्य पद्धतीने नालेसफाई व्हायला हवी, निदान जेवढा खर्च यासाठी केला जातो तेवढी तरी व्हायलाच हवी, तरच सर्वसामान्यांना यंदाच्या पावसाळ्यात पाणी तुंबण्याच्या समस्यांपासून दिलासा मिळू शकेल.

पहलगाम येथे पर्यटकांवर झालेला निर्घृण अतिरेकी हल्ला सर्व पातळ्यांवर निंंदनीय आहे. या खुनी हल्ल्यात देशभरातले पर्यटक व काश्मीर घाटीतील शांतताप्रिय, सज्जन आणि धाडसी नागरिक अतिरेक्यांशी सामना करताना मारले गेले. जम्मू-काश्मीरमधील जनतेसह अख्खा देश या घटनेने हळहळला आणि दहशतवादाविरुद्ध लढा तीव्र करण्यासाठी भूमिकेतून पेटूनही उठला; मात्र धर्मांध अतिरेकी विचारांच्या संघटना आणि व्यक्ती त्यांच्या राजकीय हेतूनुसार प्रतिक्रिया देत आहेत. आपले पाकिस्तानसोबतचे शत्रुत्व आणि ‘हिंदू खतरे में है’, हे कथन लादणारी मंडळी; आधीच कोणत्याही मुद्द्याला हिंदू-मुस्लिम रंग देत, संप्रदायिक तणाव निर्माण करण्यात माहिर. त्यात त्यांना हे कोलीतच मिळाल्यासारखे झाले आहे. राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघही अधिक आक्रमक भूमिका घेत नाहीये ना, सरकार, ‘स्वतःच्या चुका ठेवायच्या झाकून, नी पाकिस्तानचे निमित्त शोषायचे वाकून’, असे करत नाहीये ना, याकडे सुजाण नागरिकांनी लक्ष देणे आवश्यक आहे. या बाबतीत देशातील समस्त विरोधी पक्षांनी सरकारला पाठिंबा देऊन, स्वागताह पाऊल उचलले आहे. २०१९मधील लोकसभा निवडणुकांच्या तोंडावर घडलेल्या पुलावामा हल्ल्याबाबत जम्मू-काश्मीरच्या त्या वेळच्या राज्यपालांनी केंद्र सरकारला आधीच घेरलेले आहे. त्या हल्ल्यातले अनेक प्रश्न, आजही अनुत्तरित आहेत. अशावेळी बिहार विधानसभा निवडणुकांच्या तोंडावर घडलेल्या ताज्या हल्ल्याची गत तशीच नसेल, तर सरकारने अधिक पारदर्शक, प्रामाणिक आणि कोणतेही राजकारण मध्ये न आणता परिस्थिती हाताळणे आवश्यक आहे. सरकारची पावले कधी सरळ, कधी वाकडी पडताहेत का? घटना घडताच पुलवामाच्या वेळेप्रमाणे आपले शूटिंग व जाहीर सभा यात दंग राहणाऱ्या मा. पंतप्रधानांनी यावेळी आपला परध घेतला. अर्धवट सोडून आसला धरव घेतला. देशाचे गृहमंत्री लागलीच जम्मू-काश्मीरला धावले; मात्र

पहलगाम येथे पर्यटकांवर झालेला निर्घृण अतिरेकी हल्ला सर्व पातळ्यांवर निंंदनीय आहे; मात्र कुणी मुसलमानांविरुद्ध गरळ ओकतोय, तर कुणी काश्मिरीबद्दल, कुणी धडा शिकवण्याची, तर कुणी पाकिस्तानशी युद्ध छेडण्याची भाषा करतोय. अतिरेक्यांनी पद्धतशीरपणे डावपेच आखून ते थंड डोक्याने तडीसही नेले. आपणही मनात कितीही राग असला तरी डोळे थंड ठेवून, विचारपूर्वक धोरण ठरवणे आवश्यक आहे.

तिथे त्यांनी राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनाच महत्त्वाच्या बैठकीत सामील करून घेतले नाही. पंतप्रधान सर्वपक्षीय बैठकीला उपस्थित न राहता बिहाराच्या निवडणूक दौऱ्यावर निघून गेले. घटना घडून आठवडा होत आला. अजून जम्मू-काश्मीरला जाणे, जखमींना भेटणे किंवा हल्ल्यात मरण पावलेल्यांच्या घरी भेट देणे हे सरकारच्या प्रमुखाना अग्रक्रमाचे वाटलेले नाही. सरकारतेर्फे संपूर्ण घटनेवर देशाची भूमिका स्पष्ट करणारी पत्रकार परिषद अद्याप घेतलेली नाही.

सर्वपक्षीय बैठकीत सरकारने सर्व बाजूने दबाव आल्यावर, आमची ‘चूक’ झाल्याचे कसेबसे का होईना, मान्य केले आणि लागलीच ते व्हिडीओतून गायबही नसेल, तर सरकारने अधिक पारदर्शक, प्रामाणिक आणि कोणतेही राजकारण मध्ये न आणता परिस्थिती हाताळणे आवश्यक आहे. सरकारची पावले कधी सरळ, कधी वाकडी पडताहेत का? घटना घडताच पुलवामाच्या वेळेप्रमाणे आपले शूटिंग व जाहीर सभा यात दंग राहणाऱ्या मा. पंतप्रधानांनी यावेळी आपला परध घेतला. अर्धवट सोडून आसला धरव घेतला. देशाचे गृहमंत्री लागलीच जम्मू-काश्मीरला धावले; मात्र

साली काँग्रेस सरकारच्या काळात पायाभरणी केलेल्या शाहापूरकांडी प्रकल्पाच्या जीवावर २०१६पासूनच अशा धमक्या दिल्या गेल्या. आता तो प्रकल्प कार्यान्वित होण्याची व पहलगाम हल्ल्याची वेळ एकच झाल्याने; सरकारची आजवरची धमकी प्रथमच खरी ठरणार आहे. पाणी रोखणे आणि अलीकडचा हल्ला याचा काहीही संबंध नाही. रोखले जाणारे पाणी भारताच्याच वाट्याचे अतिरिक्त पाणी असून, भारताने यात आंतरराष्ट्रीय कराराचेही उल्लंघन केलेले नाही! सत्यासत्यवादी अशी सरमिसळ, सरकारच्या इराद्याबाबतची शंका वाढवते. अशावेळी विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांचे सर्वपक्षीय बैठकीतील सौहार्दाचे वागणे बोलणे असो वा लागलीच जम्मू-काश्मीरला भेट देणे असो, उद्तून दिसले. मुंबईतील २६/११च्या हल्ल्यानंतर तत्कालीन पंतप्रधान मनमोहन सिंह यांचा मुंबई दौरा आणि पत्रकार परिषद घेऊन देशाशी साधलेला संवाद आठवला.”

“काश्मीर खोऱ्यातील सुरक्षेचा प्रश्न ऐरणीवर आला आहे. आपल्या देशातील लष्कर खूप मोठ्या प्रमाणावर काश्मीर खोऱ्यात तैनात असताना अशा प्रकारचा हल्ला होणे हे गुप्तचर

गेल्या १० महिन्यांपासून राज्यात लाडक्या बहिणींची चर्चा आहे. निमित्त विधानसभा निवडणुकीत मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजनेची घोषणा. विधानसभा निवडणुकीआधी महायुतीने मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजनेची घोषणा केली आणि त्याची अंमलबजावणी सुरू केली. दर महिना १५०० रुपये पात्र लाडक्या बहिणींच्या बँक खात्यात जमाही होत आहेत. परंतु ऐन निवडणुकीच्या मोसमात १५०० रुपयाऐवजी २१०० रुपये देण्याची ओरड महायुतीच्या नेत्यांनी केली, तर महाविकास आघाडीच्या नेत्यांनी थेट ३ हजार रुपये लाडक्या बहिणींच्या बँक खात्यात जमा करणार जर सत्ता स्थापन करण्याचा बहुमान दिला तर, मविआला लाडक्या बहिणींनी नकारले, परंतु लाडक्या बहिणी महायुतीसाठी गेमचेंजर ठरल्या. राज्यात महायुतीला सत्ता स्थापनेचा बहुमान मिळाला; मात्र विधानसभा निवडणुकीत दिलेल्या आश्वासनाची पूर्तता करण्याची वेळ आली, तेव्हा कळते राज्याच्या तिजोरीत खडखडाट आहे. १५०० रुपये देणे शक्य नाही तर २१०० रुपये कुटून द्यायचे, असा प्रश्न महायुतीच्याच नेत्यांना सतावू लागला; मात्र लाडक्या बहिणींसमोर मान खाली घालण्याची वेळ आल्याचे समजताच कसेबसे १५०० रुपये बहिणींच्या बँक खात्यात जमा केले जात आहेत. परंतु कधीपर्यंत लाडक्या बहिणींना पैसे द्यायचे,

बंगालच्या उपसागरात मान्सूनच्या टोकाच्या परिस्थितीत सागरी जीवांसाठीच्या अन्नाची उपलब्धता ५० टक्क्यांनी घटत असल्याचे एका अभ्यासातून दिसले.ुभारतातील मान्सूनच्या पद्धतीमधील मोट्या बदलांमुळे बंगालच्या उपसागरातील सागरी जीवनाला फटका बसत असून, त्याचा परिणाम लक्षावधी लोकांची अन्नसुरक्षा आणि उपजीविका यांवर होईल, असा इशारा अमेरिकेतील ॲरिझोना विद्यापीठ आणि इंडियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी- गांधीनगर येथील संशोधकांच्या चमूने दिला आहे. ‘नेचर जिओसायन्स’ या विज्ञानपत्रिकेत हे संशोधन प्रसिद्ध झाले आहे. जोरदार किंवा कमकुवत मान्सूनच्या परिस्थितीत, महासागराच्या तळाच्या आणि पृष्ठभागाजवळच्या क्षेत्राची सरमिसळ होण्यात अडथळा निर्माण होतो, त्यामुळे सागरी जीव जिथे अधिक असतात अशा पृष्ठभागाजवळच्या भागापर्यंत पोषक घटक पोहोचत नाहीत.
विश्लेषणासाठी, संशोधकांनी समुद्रातील फोरामिनिफेरा या सूक्ष्म, एकपेशीय जीवाच्या जीवाश्म कवचांचा अभ्यास केला. त्याच्या कॉलॅशियम कार्बोनेटच्या कवचात दीर्घकाळची भूतवापरणाची माहिती जतन केली जाते. एकप्रकारे ते धातूकाळातील सागरी आणि हवामान परिस्थितीचे ‘नैसर्गिक रेकॉर्डर’ असते. त्याचे

सागरी जीवांची ‘उपासमार’

रासायनिक विश्लेषण करून संशोधकांनी बंगालच्या उपसागरातील २२ हजार वर्षांच्या कालावधीतील पावसातील दीर्घकालीन बदल, समुद्राचे तापमान आणि सागरी जीवन यांचा माग घेतला, असे ॲरिझोना विद्यापीठातील भूवैज्ञानिक कौस्तुभ तिरुमलाई यांनी सांगितले. हवामान बदलामुळे, पृष्ठभागाजवळील उष्ण पाणी आणि गोड्या पाण्याचा तीव्र प्रवाह यांच्या घुसळणीमुळे सागरी मत्स्योत्पादन लक्षणीयरीत्या घटू शकते.
तीव्र मान्सूनदरम्यान, गोड्या पाण्याचा थर समुद्राच्या पृष्ठभागावर आल्याने खालून वर येणाऱ्या पोषक द्रव्यांना अडथळा येऊ शकतो, तर कमकुवत मान्सूनमुळे समुद्रातील प्रवाहाला अडथळा येऊन, पृष्ठभागावर पोषक द्रव्यांचा पुरवठा कमी होऊ शकतो. परिणामी, अतिरिक्त आणि तुटीचा मान्सून अशा दोन्ही परिस्थितीत मत्स्योत्पादन कमी होऊ शकते, असे शास्त्रज्ञ सांगतात.

लाडक्या बहिणींचे कारण अन् राजकारण

सत्तेसाठी राजकारण आता राजकारणापलीकडे गेले आहे. मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजनेने महायुतीसाठी सत्तेचे दवाजे उघडले; मात्र गेल्या १० महिन्यांपासून लाडक्या बहिणींच्या नावाखाली राजकारण सुरू आहे. मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजना महायुती व मविआसाठी राजकीय मुद्दा ठरला असून, लाडक्या बहिणींचे कारण नसताना राजकारण ढवळून निघत आहे.

सगळ्यांचे सोंग आणता येते पण पैशांचे नाही, हे महायुतीच्या लक्षात येताच पैशांची पळवापळवी सुरू झाली आहे. जुलै २०२२ पासून लाडक्या बहिणींचा मुद्दा राजकारणाचा भाग झाला आहे. लाडकी बहीण योजना बंद करण्याची घोषणा केली, तर राज्यातील महिला व विरोधकांच्या रोषाला सामोरे जावे लागेल अ- योजना सुरूच ठेवायचीच झाली, तर पैशांची जमवाजमव कुटून करायची. ‘धरलं तर चावतंय सोडलं तर पळतंय’ अशी अवस्था महायुतीच्या नेत्यांची झाली आहे. २०२४मध्ये विधानसभा निवडणुकीचा मोसम शिगेला पोहोचला असताना मतदार केले नाही, तर १५०० रुपये परत घेणार, असे वक्तव्य भाजपच्या नेत्या नवनीत राणा यांनी केले आणि राजकारण चांगलेच तापले, तर काही दिवसांपूर्वी अजित पवार पक्षाचे नेते तथा अन्न व औषध प्रशासन मंत्री नरहरी झिरवाळ यांनी २१०० रुपये पात्र महिलांना देणार असे कोणी म्हटले नाही, असा चुनजाव केला. महायुतीतील मंत्री, नेते

मत महायुतीसाठी सत्तेचा किरण ठरले यात दुमत नाही; मात्र विधानसभा निवडणुकीत मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजना आता महायुतीसाठी डोईजड होऊ लागली आहे. मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजनेतर्गत पात्र महिलांना पैसे दिले जातात ते तुमच्या-आमच्या पैशातून. महायुती असो महाविकास आघाडी कुठल्या नेत्याने स्वतःच्या पदचे पैसे खर्च करून लोकांचे भले केले, याचे उत्तर जनतेने द्यावे. राज्याच्या तिजोरीत खडखडाट आहे, तर योजनांची अंमलबजावणी कशी करणार, फुकट पैसे द्या, अशी मागणी राज्यातील जनतेने कधीच केलेली नाही. त्यामुळे मुख्यमंत्री लाडकी बहीण योजनेची घोषणा ही केवळ निवडणुकीचा मुद्दा होता. परंतु नशिबाने साथ दिली आणि योजनेत यश मिळाले; मात्र आता लाडकी बहीण योजना राजकीय मुद्दा झाला असून, लाडक्या बहिणींच्या नावे राजकीय पोळी भाजून घेतली जात आहे, हेही तितकेच खरे.

लाडक्या बहिणींचा धसका!
विधानसभा निवडणुकीआधी

मुंबईतील कांजूरमार्ग येथील कचरा टाकण्याची जागा, म्हणजे डम्पिंग ग्राउंड ही ‘संरक्षित वनजमीन’ असल्याचा मुंबई उच्च न्यायालयाचा निकाल विक्रोळी-मुलुंड आणि आसपासच्या लक्षावधी नागरिकांसाठी दिलासादायक आहे; मात्र महापालिका व राज्य सरकारने तातडीने उपाययोजना न केल्यास साऱ्या मुंबापुरिची कचराकोंडी होण्याची टांगती तलवार या निकालाने निर्माण झाली आहे. मुंबईतील अन्य डम्पिंग ग्राउंड निरनिराळ्या कारणांनी एकापाठोपाठ एक बंद होत असताना कांजूरमार्ग डम्पिंग ग्राउंडबाबत न्यायालयाने सरकारी प्रक्रियेतील त्रुटींवर नेमके बोट ठेवले आहे. सन २००८मध्ये एका अधिसूचनेद्वारे ही ‘संरक्षित वनजमीन’ घोषित झाली; मात्र वर्षभरातच ही अधिसूचना मागे घेण्यात आली. तत्पूर्वी, येथे डम्पिंग ग्राउंड सुरू करण्यास केंद्र सरकारकडून पर्यावरण मंजूरीही देण्यात आली होती. दरम्यान, दररोज हजारो टन कचरा टाकण्यात येत असल्याने दुर्गंधी व अनारोग्याने हैराण झालेल्या नागरिकांच्या वतीने ‘वनशक्ती’ संस्थेने न्यायालयात जनहित याचिका केली होती. त्यावर निकाल देताना ज्या अधिसूचनेद्वारे ही जागा संरक्षित वनजमीन ठरविण्यात आली होती, तिच्या तांत्रिक आधारावर शिकामोतंब करून नैसर्गिक-भौगोलिक वस्तुस्थिती पाहता ते संरक्षित वनच आहे, असा निवाळी न्यायालयाने दिला आहे. मुंबई आणि परिसराला वाढत्या लोकसंख्येचा भार वाहणे विल्हेवाट लावण्यासाठी कांजूरमार्ग, देवनार, गोरोंड आणि मुलुंड ही चार डम्पिंग ग्राउंड उपलब्ध होती. पैकी गोरोंड आणि मुलुंडची क्षमता संपली. सध्या देवनार आणि कांजुरमार्ग ही दोनच डम्पिंग ग्राउंड असून देवनारमधील सव्याशे हेक्टर जागा धारावी पुनर्वसन प्रकल्पासाठी राज्य सरकारने दिली आहे. त्यामुळे सध्या हाताशी असलेल्या कांजूरमार्गाच्या एकमेव जागेवर मुंबईतील सहा हजार टन कचरा टाकण्यात येतो. मात्र, त्यामध्ये योग्य प्रक्रियेचे पालन होत नसल्याने विक्रोळीपासून मुलुंडपर्यंतच्या नागरिकांमध्ये तीव्र असंतोष निर्माण झाला होता. ‘कोस्टल रोड, सी लिंकसारख्या विकासाच्या सगळ्या सोयीसुविधा दक्षिण-पश्चिम मुंबईत आणि डम्पिंग ग्राउंड मात्र उपनगरांमध्येच का,’ हा त्यांचा प्रश्न निर्वायप्रक्रियेतील विसंतींवर बोट ठेवणार्याच आहे. लोकसभा आणि विधानसभेच्या निवडणुकीत येथील डम्पिंग बंद करण्याची आश्वासने बहुतेक सर्व राजकीय पक्षांनी दिली होती. मात्र, ना कचऱ्याची विल्हेवाट करण्याच्या प्रक्रियेत काही सुधारणा झाली; ना डम्पिंग ग्राउंडमध्ये कचरा टाकणे बंद झाले. अखेर न्यायालयानेच या जागेबाबत निवाळी दिला आहे. मात्र, येथे कचरा टाकणे बंद झाले, तर काय, हा प्रश्न खरे तर कारभाऱ्यांची आणि संपूर्ण शहराची झोप उडवणारा आहे. या निकालाविरोधात सर्वोच्च न्यायालयात दाद मागणे किंवा पयायी जाणेच शोध घेणे, हे दोनच मार्ग महापालिका आणि राज्य सरकारपुढे आहेत. त्यामध्ये मुंबईसह अन्य परिसरातही जागेला सोन्याचा भाव आल्याने कचरा प्रकल्पासाठी नवी जागा शोधण्याचा पर्याय अवघड आहे. तळोजा येथील संधाव्य डम्पिंग ग्राउंडला स्थानिकांचा विरोध असून अंबरनाथच्या जागेचाही विचार सुरू आहे. मात्र, एकुणात नवे डम्पिंग ग्राउंड सुरू करण्याच्या अनेक दिव्यांतून पार व्हावे लागणार आहे. त्यामुळे शास्त्रशुद्ध पद्धतीने, पर्यावरणाचा विचार करून, वास्तवाचे भान राखून आणि नागरिकांना विश्वासात घेऊनच पुढील पावले टाकावी लागतील. कचऱ्यावर प्रक्रिया करून खतनिर्मिती, ऊर्जानिर्मितीसारखे प्रयोग ठिकठिकाणी सुरू असले, तरी त्यांना शंभर टक्के यश अद्याप आलेले नाही; त्यामुळे नवनव्या तंत्रज्ञानाकडे लक्ष पुरवून निरनिराळे प्रयोग करत राहावे लागतील. मात्र, एकाच जागेवर साऱ्या शहराचा भार टाकण्याऐवजी विकेंद्रित पद्धतीने कचऱ्याची विल्हेवाट शक्य आहे. त्यामुळे प्रत्येक प्रभागात असे छोटे प्रकल्प सुरू करण्याकडे लक्ष द्यावे लागेल. मात्र, असे प्रकल्प कोणालाच आपल्या घराजवळ नको असतात. त्यामुळे त्यासाठी नागरिकांना विश्वासात घ्यावे लागेल. सर्वांत महत्त्वाचे म्हणजे ‘माझा कचरा, माझी जबाबदारी’ ही भावना नागरिकांमध्ये रुजवून कचरा निर्माण होतो, त्याच जागी ओला-सुक्या कचऱ्याचे शंभर टक्के वर्गीकरण करण्याची शिस्त मुंबईकरांनीही अंगी बाणविणे गरजेचे ठरणार आहे. अन्याय, भविष्यात गगनचुंबी इमारतींशी स्पर्धा करणारे कचऱ्याचे उंच उंच डोंगर उघड्या डोळ्यांना पाहण्याशिवाय पर्याय राहणार नाही.

हराभरा कबाब

साहित्य : २ मोठे कप भरून मटारचे दाणे, १ मोठा उकडलेला बटाटा, ब्रेड क्रम्ब्स, आमचूर पावडर, मीठ व थोडीशी साखर, २ ते ३ हिरव्या मिरच्या, आले व लसूण.

कृती : सगळ्यात पहिले कढईमध्ये तेल घेऊन त्यात मटारचे दाणे टाकले. त्यामध्ये थोडी हळद, मीठ, हिरवी मिरची, आले, लसूण, जिरे जाडसर वाटलेले टाकले. १० ते १५ सेकंद वाफवले. नंतर त्यात आमचूर पावडर आणि साखर टाकले व २ मिनिटे परतून घेतले. त्यानंतर हे मिश्रण थोडे थंड झाल्यावर मिक्सरमध्ये जाडसर भरड काढली. मटारच्या जाडसर भरडमध्ये कुस्करलेला बटाटा ब्रेड क्रम्ब्स व तोडे चवीपुरते मीठ टाकले. मिश्रण एकत्र केल्यावर गोल टिक्की बनवून तळून घेतले.

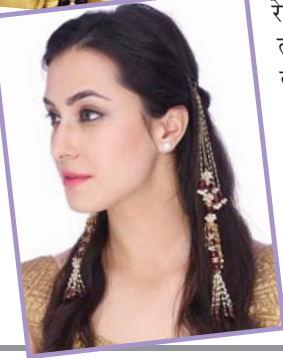

सोन्याने सजवा रेशमी केस

फॅशनच्या युगात भूतकाळातल्या गोष्टी आल्या तर त्यात काही नवल नाही. कारण राजा-महाराजांच्या काळात मोठ्या कलाकुसरतेने तयार करण्यात आलेले पेहराव, नक्षीदार दागिने आजच्या आधुनिक युगातील कारागिरांना आकर्षित करत असून, त्यात काही बदल करून एक वेगळी नक्षी तयार केली जाते व तीच बाजारात पुन्हा फॅशनच्या रूपाने येते. त्यापेक्षा वेगळी गोष्ट म्हणजे राजा-महाराजांच्या काळात सोन्याच्या मुलाभ्याने केस सजवले जात होते. त्याच नक्षीकडे

आजचे कारागीर आकर्षित झालेले दिसतात. फॅशन म्हणजे जुन्या नव्याचे मिश्रणच म्हणता येईल. काळानुसार फॅशनमध्ये बदल झाले आहेत. मात्र त्याच्यामागे भूतकाळ लपला आहे. नव्याने बाजारात असलेल्या हे अर ज्वेलरीवर त्याचा प्रभाव दिसतो. देवदास, जोधा अकबर, हम दिल दे चुके सनम, उमराव जान असे काही चित्रपट आहेत, की त्यात नाथिकेच्या केसांवर अधिक भर दिलेला दिसतो. भारतीय मुघल साम्राज्यातील शैली त्यात

वापरलेली दिसते. या दागिन्यांना सामान्य नागरिकांनी देखील पसंती दर्शवली आहे. घागरा, साडी, सलवार-कुर्ता किंवा शर्ट पॅण्टवर देखील हे दागिने परिधान केले जाऊ शकतात. या दागिन्यांमध्ये हिररे, मोती, माणिक यांचे वर्क केले जात असल्याने त्यांच्या वजनानुसार त्यांची किंमत ठरवली जाते. रेशमी केसांकरिता तयार करण्यात येणारे दागिने शुद्ध सोन्यात केले जातात. मात्र कमी बजेटमध्ये चांदीच्या दागिन्यांवर सोन्याची पॉलिश करून ते खरेदी करता येऊ शकतात.

आल्याचा ज्यूस आरोग्यासाठी फायदेशीर

■ आल्याच्या रसामुळे डायबेटिज कंट्रोल होण्यास मदत होते. यातील ॲंटी डायबेटिक गुणधर्मामुळे डायबेटिज नियंत्रित राहतो.

■ पचनाचा त्रास असल्यास त्यावर आल्याचा रस उत्तम. आल्याच्या रसाने पचन नीट होते.

■ कोलेस्ट्रॉल लेव्हल कमी होण्यासाठी आल्याचा रस घेणे फायदेशीर.

■ आल्याच्या रसाच्या सेवनाने मुरुमे कमी होतात.

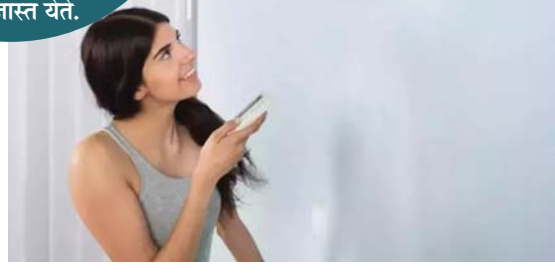
■ कफाचा त्रास असल्यास त्यावरही आल्याचा रस उत्तम. पावसात सर्दी-खोकल्याचा त्रास अधिक होतो. त्यामुळे पावसात आल्याचा रस नियमितपणे घेतल्यास सर्दी-खोकल्यापासून बचाव होऊ शकतो.

उन्हाळ्यात एसी चालवण्याआधी हे काम न केल्यास विजेचे बिल येईल भरमसाट

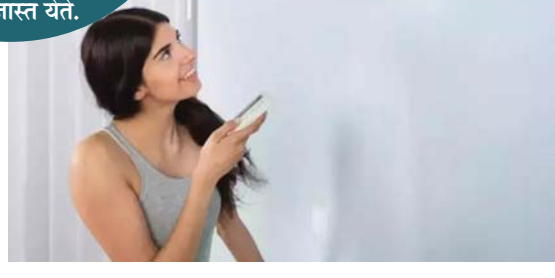
उन्हाळा सुरू झाला आहे. अनेक घरांत २४ तास पंखे सुरू ठेवावे लागत आहेत. तुमच्या घरात जर एसी असेल तर तो चालवण्याआधी काही गोष्टी जाणून घ्या. आज आम्ही तुम्हाला या ठिकाणी काही खास टिप्स देत आहोत. ज्या तुमच्या वीज बचत करण्यास मदत करू शकतात. तुम्ही जर या टिप्सचा वापर न करता एसी चालवत असाल तर तुमचे वीज बिल जास्त येण्याची शक्यता आहे. नेहमी लोक गरमीत एसी ऑन करतात. परंतु असे करणे चुकीचे आहे. गरमीत एसी सुरू करण्याआधी काही गोष्टी जाणून घेणे खूप गरजेचे आहे. जाणून घ्या डिटेल्स.

घरात एसी असणारे अनेक लोक असे आहेत. जे वर्षभर एसी चालवत नाहीत. परंतु उन्हाळा सुरू झाला की, घरातील एसी अचानक सुरू करतात. परंतु त्याआधी काही गोष्टी जाणून घेत नाही. त्यामुळे महिन्याचे बिल जास्त येते.

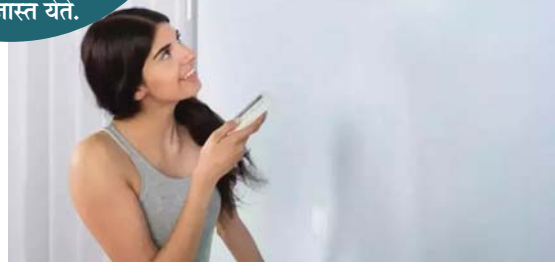
एसी सर्व्हिस करणे आवश्यक

काही महिन्यांपासून बंद पडलेला एसी अचानक तुम्ही जर उन्हाळ्यात सुरू करीत असाल तर काही गोष्टी जाणून घ्यायला हव्यात. एसीला सुरू करण्याआधी त्या एसीची सर्व्हिस करणे खूप आवश्यक आहे. असे केल्याने केवळ गरमीत थंड हवा मिळत नाही तर वेळोवेळी सर्व्हिसिंग केल्याने तुमच्या एसीची लाइफसुद्धा वाढते. जर तुम्ही विना सर्व्हिस एसी सुरू ठेवत असाल तर तुमची खोली एसीने थंड होईल, पण महिन्याला विजेचे बिल भरमसाट येऊ शकते.

एसी गॅस संबंधी हे काम करणे आवश्यक

जितकी आवश्यक एसी सर्व्हिस आहे. तितकेच आवश्यक एअर कंडिशनरमधील गॅस चेक करणे आहे. उन्हाळा सुरू होण्याआधी विनागॅस चेक करता एसी सुरू केला तर होऊ शकते की, तासभर एसी चालवल्यानंतर तुम्हाला थंड एसी मिळणार नाही. कूलिंग कमी होऊ शकते. कारण कम्प्रेसरवर दबाव वाढतो. यामुळे तुमचा एसी खराब होऊ शकतो. तुम्हाला हा एसी दुरुस्त करण्यासाठी मोठी रक्कमसुद्धा मोजावी लागू शकते.

साखरेच्या ऐवजी मिठाई बनवताना वापरा खजुराची पेस्ट

आपल्या दैनंदिन आहारामध्ये साखरेचा वापर होत असतो. चहा, कॉफी आणि मुख्य म्हणजे आल्या आहारातील बहुतेक सर्वच गोड पदार्थांमध्ये साखरेचा वापर नियमित केला जात असतो. केवळ घरी तयार करण्यात आलेल्या पदार्थांतच नव्हे, तर ब्रेड, बिस्किटे, तयार सॉसेस, सॅन्डविच स्प्रिड्स, पॅकेज्ड फळांचे रस, कोल्ड ड्रिंक्स यामध्येही साखरेचे प्रमाण जास्त असते.

रिफाईंड साखर अतिप्रमाणात खाल्ल्याने आरोग्याला धोका निर्माण होत असून, तरुण वयातच उच्च रक्तदाब, मधुमेह इत्यादी विकार उद्भवण्याचे प्रमाण वाढले आहे. आहारामध्ये साखर जास्त असल्याने चेहऱ्यावर अकाली सुरकुत्या येणे, वारंवार मुरुमे, पुटकुळ्या येणे इत्यादी लक्षणे दिसू लागतात. त्यामुळेच आहारतज्ज्ञ दैनंदिन आहारामधून साखरेचे प्रमाण कमी करून साखरेच्या ऐवजी नैसर्गिक स्वीटनर्स वापरण्याचा सल्ला देत असतात. नैसर्गिक स्वीटनर्समध्ये अनेक पर्याय उपलब्ध असून त्यामध्ये खजुराच्या पेस्टचा समावेश करता येऊ शकतो. खजुराची विशेषतः अशी की, त्यामध्ये नैसर्गिक शुगरसोबतच प्रथिने, फायबर, झिंक,

मॅग्नेशियम इत्यादी श्रावही आहेत. शंभर ग्राम खजुरामध्ये २८२ किलो कॅलरीज इतकी ऊर्जा असते. त्यामुळे खजुरापासून तयार केली गेलेली पेस्ट किंवा सिरप रिफाईन्ड साखरेच्या ऐवजी वापरले जाऊ शकते. खजुराची पेस्ट घरच्या घरी तयार करण्यासाठी केवळ खजूर आणि स्वच्छ पाणी, इतक्याच साहित्याची आवश्यकता आहे. खजुराची पेस्ट बनवण्यासाठी ताजा पिकलेला खजूर पाण्यामध्ये भिजवून

ठेवावा. खजूर भिजवण्याआधी त्याच्यातील बिया काढून पाण्यामध्ये खजूर टाकाव्यात. त्यानंतर गरम खजूर भिजवावा. हा रात्रभर पाण्यामध्ये भिजू द्यायचा आहे. दुसऱ्या दिवशी सकाळी खजूर पाण्यातून काढून मिक्सरवर बारीक वाटावा. खजूर भिजवून ठेवलेले पाणी टाकून

न देता हे पाणी खजूर मिक्सरवर वाटत असताना घालावे. आवश्यक तितके पाणी घालून आपल्याला हवी तितकी घट्ट किंवा पातळ पेस्ट तयार करून घ्यावी. या पेस्टमध्ये किंचित मीठ, आवडत असल्यास मध किंवा दालचिनीची पूड मिसळता येईल. यामुळे या पेस्टला आगळीच चव येते. खजुराचे सिरप तयार करण्यासाठी खजूर पाण्यामध्ये उकळून घ्यावेत. त्यानंतर खजूर उकळलेले पाणी गाळून घेऊन खजुराचा गर वेगळा करावा. गाळलेले पाणी पुन्हा उकळत ठेवून पाकप्रमाणे दिसेपर्यंत आटवावे. तयार झालेले सिरप थंड झाल्यावर बाटलीमध्ये भरून ठेवावे. खजुराच्या सिरपपेक्षा खजुराची पेस्ट अधिक चांगली, कारण या पेस्टमध्ये फायबर असतो.

बदलत्या वातावरणातील आजार टाळण्यासाठी करा घरगुती उपाय

सतत बदलत्या हवामानामुळे साथीचे रोग पसरत आहेत. मुंबईत नेहमीप्रमाणे यंदाही पावसाळ्यात साथीचे रोग पसरण्यास सुरुवात झाली असून अनेक मुंबईकर यामुळे आजारी पडले आहेत. मुंबई महापालिकेच्या आणि खासगी रुग्णालयांमध्ये सध्या साथीच्या रोगांमुळे आजारी पडलेल्या रुग्णांची गर्दी दिसून येत

आले : सर्दी खोकल्यावरील गुणकारी औषध म्हणून प्रचलित आहे. आल्याचा रस व मध सम प्रमाणात बाटलीमध्ये साठवून दोन-दोन चमचे दोन वेळा घेतल्यास सर्दी, खोकला, पडसे आणि स्वरभंग बरे होतात. अर्जीण झाल्यास आल्याच्या रसात लिंबाचा रस व मीठ घालून पाणी घ्यावे. आले तोंडात ठेवताच लाळग्रंथी सक्रिय होतात. तुळस : ताप आल्यावर तुळशीचा रस पायल्यानंतर ताप कमी होतो. मलेरिया आणि डेंग्यू झाल्यानंतरही तुळशीचा रस प्यायल्यावर आराम मिळतो. रोग प्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी आणि वाढक्य कमी करण्यासाठी तुळशीचा रस प्याल्ल्याने फायदा मिळेल. तुळशीमध्ये इग्नेॉल हे द्रव्य असल्याने मधुमेह रोगावर नियंत्रण मिळवण्यासाठी ही फायदा होतो. आताच्या बदलत्या वातावरणात बाहेरचे पदार्थ खाणे शक्यतो टाळा. त्याचप्रमाणे वेळेत डॉक्टरांचा सल्ला घ्यायला मात्र विसरू नका.

चेहऱ्यावरून अकाली प्रौढत्वाच्या खुणा नाहीशा करण्यासाठी आजमावा हे उपाय

अननस : चेहऱ्यावरील त्वचा ढिली पडून अनेक ठिकाणी लटकल्याप्रमाणे दिसू लागते. त्वचा पुन्हा ‘firm’ बनवण्यासाठी अननसाचा वापर हा चांगला पर्याय ठरतो. अननसाचा वापर करण्यासाठी अननसाची साले काढून टाकावीत. अननसाच्या गराचे बारीक तुकडे करून घेऊन हे तुकडे चेहऱ्यावरून हळूवार हाताने फिरवावेत, अथवा अननसाचा गर पिळून रस काढून घ्यावा आणि हा रस चेहऱ्यावर लावावा. हा रस काही वेळ चेहऱ्यावर राहू देऊन त्यानंतर थंड पाण्याने चेहरा स्वच्छ धुवावा. हा उपाय काही दिवस दरोज करावा. अननसाचा रस नैसर्गिक ‘astringent’ असल्याने ढिली पडलेली त्वचा पुन्हा कसण्यास हा रस अतिशय उपयुक्त ठरतो. हा उपाय अवलंबायचा झाल्यास आपण वापरणार असलेले अननस ताजे आणि पिकलेले असल्याची खात्री करून

च्यावी. तसेच अननसाचा रस आधी मनगटाच्या आतील बाजूला लावून पाहता आणि काही वेळ वाट पाहावी. या रसामुळे कोणत्याही प्रकारची ॲलर्जी नसल्याची खात्री पटल्यानंतरच हा रस चेहऱ्यावर लावावा. आहार : आपल्या आहारामध्ये सुका मेवा, तेलबिया, अंडी, मासे, डाळी, मटार, शेंगभाज्या, ताजी फळे, टोमॅटो, हिरव्या पालेभाज्या इत्यादी पोषक अन्नपदार्थांचा समावेश असेल याची काळजी घ्यावी. आपल्या आहारामध्ये तळलेले पदार्थ, प्रोसेस्ड अन्नपदार्थ, अल्कोहोल, कार्बोनेटेड किंवा कॉफीनेटेड पेये, साखरेचे प्रमाण जास्त असल्यास त्यामुळे त्वचेच्या त्याचा पेशी तयार होण्यामध्ये अडचण येत असते. त्यामुळे अशा पदार्थांचे सेवन आपल्या आहारामध्ये अतिशय मर्यादित

असावे. कोरफड : ेहऱ्यावरील अकाली प्रौढत्वाच्या खुणा नाहीशा करण्यासाठी कोरफडीचा ताजा गर वापरावा. कोरफडीच्या ताज्या गरामध्ये गुलाबजल घालून पेस्ट तयार करावी. ही पेस्ट चेहऱ्यावर लावून हलक्या हाताने मालिश करावी. ही पेस्ट चेहऱ्यावर वीस मिनिटे राहू देऊन यानंतर थंड पाण्याने चेहरा धुवून टाकावा. कोरफडीचा गर आणि गुलाबजल मिसळून तयार केलेल्या पेस्टमुळे चेहऱ्यावरील सुरकुत्या नाहीशा होण्यास मदत होते. कोरफडीमुळे चेहऱ्यावरील टिश्यू रिपेअर होण्यास मदत होऊन त्वचा तजेलदार बनण्यास सहाय्यक आहे. टी ट्री - ऑलिव्ह ऑइल : एक लहान चमचा टी ट्री ऑइल, एक मोठा चमचा ऑलिव्ह ऑइलमध्ये मिसळून याने रात्री झोपण्यापूर्वी चेहऱ्यावर मालिश करावी. हे तेल रात्रभर चेहऱ्यावर राहू देऊन सकाळी चेहरा थंड पाण्याने धुवावा.

जिमला जाताय... तर लक्षात ठेवा

जिम सुरू करण्याआधी आणि जिमिंग झाल्यानंतर लगेच पाणी किंवा ज्यूस पिणे टाळा. आपण किती कॅलरीज कमी करतोय किंवा घेतोय याचा हिशोब असू द्या. वजन कमी करण्यासाठी किंवा फिटनेससाठी लहान-लहान लक्ष्य निर्धारित करा. ट्रेनरचा सल्ला घेतल्याशिवाय दुसऱ्यांना पाहून कोणतीही नवीन मशीन ट्राय करू नका. जिमसाठी योग्य तेच कपडे आणि जोडे निवडा. जिममध्ये घाम पुसण्यासाठी नेहमी स्वच्छ

नॅपकिन वापरा. कोणतीही मशीन वापरण्यासाठी नीट प्रशिक्षण घ्या आणि क्षमतेहून अधिक वर्क आऊट टाळा. एखाद्या व्यायामाने आपले अंग दुखत असेल किंवा स्नायू खेचले जात असतील तर लगेच तो व्यायाम बंद करा. कोणत्याही कंपनीचे प्रोटीन शेक किंवा एनर्जी ड्रिंक सेवन करण्याआधी तज्ज्ञांचा सल्ला घ्या. जर आपल्याला एखादे संक्रमण किंवा रोग असेल तर आधीच त्याची माहिती जिम ट्रेनरला द्या.

सात फायदे लसूण आणि मध एकत्र मिक्स करून खाण्याचे...

लसूण मसालेदार खाण्याचे स्वाद वाढवतो. तसेच याचे गुणकारी आणि आरोग्यदायी फायदे खूप आहेत. लसूण आणि मध एकत्र मिक्स केल्याने आरोग्याचा खूप मोठा खजिना तुमच्याकडे येतो. असे केल्याने सौंदर्यासंबंधी समस्या दूर होऊ शरीर डिटॉक्स करण्यासाठी खूप मदत करतो. तसेच इन्फेक्शनही संपवतो. अशात मध आणि लसूण खाल्ल्यास सात फायदे होतात.

हृदयाला निरोगी ठेवतो : लसूण आणि मध यांचे मिश्रण खाण्याने हृदयाकडे जाणाऱ्या धमण्यांमधील ब्लॉकजेस निघून जातात. यामुळे ब्लड प्रेशर नियंत्रित राहतो. यामुळे लसूण प्रकरे हृदयापर्यंत पोहोचते. सर्दी आणि पडसं दूर करते : लसूण खाल्ल्याने सर्दी आणि पडसावह सायनसचा प्रॉब्लेम खूप कमी होतो. हे मिश्रण शरीरातील उष्णता वाढवते. आजारांना दूर ठेवते. इन्फेक्शन सिस्टीमला मजबूत करते : लसूण आणि मधाच्या मिश्रणाने तुमची इम्युन सिस्टिम मजबूत होते. यामुळे तुम्ही प्रत्येक ऋतूमध्ये तंदुरुस्त राहू शकता. डायरियापासून बचाव : कोणाला किंवा लहान मुलांना सतत डायरियाचा त्रास होत

असेल तर त्यांना हे मिश्रण खाऊ घाला. त्यांची पचन संस्था दुरुस्त होईल. पोटातील इन्फेक्शन दूर होईल. डिटॉक्स : नैसर्गिक डिटॉक्स मिश्रण आहे. हे खाल्ल्याने शरीरातील घाण आणि वेस्ट मटेरियल बाहेर पडते. फंगल इन्फेक्शन : फंगल इन्फेक्शन, शरीराच्या कोणत्याही भागावर हल्ला करत असेल तर अण्टी बॅक्टेरियल गुणांचे हे मिश्रण त्या ठिकाणी लावल्यास बॅक्टेरिया दूर होतात. शरीर कमजोर होण्यापासून वाचते. घशाच्या इन्फेक्शनमध्ये लाभदायक : हे मिश्रण घशातील संक्रमण दूर करते. यात अण्टी इन्फ्लेमेटरी गुण आहे. घशातील खरखर आणि सूज कमी करण्यास मदत करते.

महाराष्ट्रातील 'या' ठिकाणांवर होणार युद्धसज्जतेसाठीचं मॉकड्रील

■मुंबई । प्रतिनिधी :

भारत आणि पाकिस्तान या दोन्ही देशांमध्ये असणारा तणाव दिवसागणिक आणखी वाढला असून, या तणावाच्या परिस्थितीमध्ये आता नव्यानं भर पडल्याचं पाहायला मिळत आहे. जम्मू काश्मीरच्या पहलगाम दहशतवादी हल्ल्यानंतर भारत- पाकिस्तानमधील संघर्ष गंभीर वळण घेताना दिसत असून, एकि-कडे युद्धाच्या चर्चांनीही डोकं वर काढलं. याच परिस्थितीत केंद्रीय गृहमंत्रालयानं अनेक राज्यांना युद्धसज्जतेच्या धर्तीवर मॉक ड्रील घेण्याचे निर्देश दिले. युद्धकाळातील उपायांचा सराव या मॉक ड्रीलअंतर्गत घेतला जाणार असून यादरम्यान नागरिकांनी युद्धजन्य परिस्थिती आणि हवाई हल्ल्यांदरम्यान स्वतःचं आणि इतरांचं संरक्षण नेमकं कसं करायचं यासंदर्भातील प्रशिक्षण दिलं जाणार आहे. तणावाच्या या परिस्थितीत सातत्यानं वाढ होत असल्यानं हे मॉकड्रील घेतलं जाणार असून, महाराष्ट्रातील १६ ठिकाणांवर त्याचा सराव पार पडेल.

कोणत्या ठिकाणी पार पडणार मॉकड्रील?

मुंबई, उरण, तारापूर, ठाणे, नाशिक, नागठाणे, मनमानड, सिन्नर, थळवायशेत, पिंपरी चिंचवड, छत्रपती संभाजीनगर, भुसावळ, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग इथं हे मॉकड्रील पार पडेल.

मॉकड्रीलमध्ये नेमकं काय होणार?

► हवाई हल्ल्याची पूर्वसूचना दिली जाणार
► हल्ल्यावेळी सुरक्षित ठिकाणी लपून बसण्याचं प्रशिक्षण देण्यात येणार
► राजीच्या वेळी शत्रूला महत्त्वाची ठिकाणां समजू नये यासाठी ब्लॅकआउटचं प्रशिक्षण

देणार

► महत्त्वाचे कारखाने शत्रूला दिसू नयेत म्हणून उपाययोजना करण्यात येणार
► सामान्य नागरिकांना बचावकायाचं प्रशिक्षण दिलं जाणार
► घरात पाणी, अन्न, इंधनाचा साठा कसा करावा याचं महत्त्वं पटवून दिलं जाणार
► घरात किंवा एखाद्या सुरक्षित इमारतीत प्रवेश करा.

देश स्तरावर एकूण २४४ जिल्ह्यांमध्ये मॉकड्रील पार पडणार असून, १९७१ नंतर देशात पहिल्यांदाच इतक्या मोठ्या स्तरावर नागरिक सुरक्षिततेच्या हेतूनं हे पाऊल उचलण्यात आल्यामुळ ही सध्याच्या क्षणाची मोठी घडामोड ठरत आहे.

मॉकड्रील दरम्यान ऑफिस-शाळा-कॉलेज-बँका सुरू राहणार की बंद?

७ मे रोजी देशभरात एक प्रमुख नागरी संरक्षण मॉकड्रिल आयोजित केले जाणार आहे. ही सराव देशातील २५० हून अधिक जिल्ह्यांमध्ये होईल. याबद्दल लोकांच्या मनात एक प्रश्न आहे: यामुळे त्यांच्या दैनंदिन जीवनात काही अडथळा येईल का? आतापर्यंत सरकारने शाळा, महाविद्यालये किंवा कोणतीही सेवा बंद करण्याबाबत कोणतीही माहिती दिलेली नाही. गृह मंत्रालयाने (टॅबल) सर्व राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांना ही सराव करण्याचे निर्देश दिले आहेत. त्याचा उद्देश देशाला आपत्कालीन धोक्यांना तोंड देण्यासाठी तयार करणे आहे.

मॉक ड्रिलबद्दल प्रश्न-उत्तरे?

► **मॉक ड्रिलबद्दल प्रश्न-उत्तरे?**
► **मॉक ड्रिलबद्दल प्रश्न-उत्तरे?**

संरक्षण मॉक ड्रिलबद्दल लोकांच्या मनात अनेक प्रश्न आहेत. त्यांची उत्तरे आम्हाला कळवा.

शाळा आणि महाविद्यालये बंद राहतील का?

आतापर्यंत कोणत्याही शाळा किंवा महाविद्यालयांने सुट्टी किंवा ऑनलाइन वर्गाबद्दल कोणतीही माहिती दिलेली नाही. शाळा बंद करण्याचा कोणताही आदेश सरकारकडून आलेला नाही. अशा विद्यार्थ्यांना त्यांच्या शाळा किंवा महाविद्यालयातून या संदर्भात माहिती घेत राहण्याचा सल्ला देण्यात येतो.

मॉक ड्रिलच्या दिवशी बँका बंद राहतील का?

अद्याप असा कोणताही आदेश आलेला नाही. याचा अर्थ असा की, ७ मे रोजी भारतातील सर्व बँका खुल्या राहतील आणि सामान्यपणे काम करतील. बँका बंद करण्याबाबत कोणतीही

माहिती किंवा आदेश आलेला नाही.

मॉक ड्रिल दरम्यान लोकांना कोणत्या समस्यांना तोंड द्यावे लागू शकते?

अधिकाऱ्यांचे म्हणणे आहे की, ते कवायत शांततेत पार पडावी आणि लोकांना कोणतीही गैरसोय होऊ नये यासाठी प्रयत्न करत आहेत. तरीही, काही भागात वाहतूक कोंडी, रस्ते बंद, इंटरनेट खंडित किंवा ब्लॅकआउट होऊ शकते.

सार्वजनिक वाहतूक, रेल्वे, बसेसवर काय परिणाम होईल?

सार्वजनिक वाहतूक, रेल्वे, बस आणि विमानसेवा यासारख्या दैनंदिन सेवा नेहमीप्रमाणे सुरू राहतील, असे अधिकाऱ्यांनी म्हटले आहे. रुग्णालये, आपत्कालीन सेवा आणि इतर आवश्यक सेवा देखील पूर्णपणे सुरू राहतील.

देशभरात 'मॉकड्रील' दरम्यान सायरन वाजल्यावर काय कराल अन् काय टाळाल?

नागरिकांसाठी १० मार्गदर्शक तत्वे

- मॉक ड्रिल दरम्यान हवाई हल्ल्याचा इशारा देणारे सायरन वाजू शकतात. हे समजून घेणे महत्त्वाचे आहे की, ही एक प्रथा आहे, म्हणून घाबरून जाण्याची गरज नाही. सायरन एकताव शान्त रहा आणि प्रशासनाच्या सूचनांचे पालन करा.
- सायरन वाजताच, ताबडतोब मोकळ्या जागेतून बाहेर पडा आणि सुरक्षित इमारत, घर किंवा बंकरमध्ये आश्रय घ्या. जर तुम्ही बाहेर असाल तर जवळच्या इमारतीत प्रवेश करा आणि सायरन वाजल्यानंतर ५-१० मिनिटांच्या आत सुरक्षित ठिकाणी पोहोचण्याचा सराव करा. तुमच्या परिसरात बंकर उपलब्ध असतील तर तिथे जा.
- मॉक ड्रिल दरम्यान, 'क्रॅश ब्लॅकआउट'चा सराव केला जाईल ज्यामध्ये शत्रूला लक्ष करणे कठीण करण्यासाठी सर्व दिवे बंद केले जातील. तुमच्या घराच्या खिडक्या, आकाशकडील आणि दरवाजासोबत रथलांतर योजनेची आगाऊ चर्चा करा आणि तुमचा जवळच्या स्थलांतर मार्ग आणि सुरक्षित ठिकाण जाणून घ्या.
- टीव्ही, रेडिओ आणि सरकारी सूचनांकडे लक्ष द्या. मॉक ड्रिल दरम्यान प्रशासनाकडून महत्वाची माहिती प्रसारित केली जाईल. अफवांपासून दूर राहा आणि अधिकृत स्रोतांकडून माहिती मिळवा.
- मॉक ड्रिल दरम्यान आपत्कालीन किटची उपयुक्तता स्पष्ट करता येते. यामध्ये पाणी, कोरडे अन्न, यंत्रणांसारखे पदार्थ, टॉच, बॅटरी, महत्त्वाच्या कागदपत्रांच्या प्रती, अतिरिक्त कपडे आणि ब्लॅकट यांचा समावेश असावा. हे किट सहज उपलब्ध आहे याची खात्री करा.
- स्थानिक प्रशासन, नागरी संरक्षण स्वयंसेवक आणि पोलिसांना सहकार्य करा. जर तुम्ही विखिल डिस्कन्स किंवा हेमगाईशी संबंधित असाल तर तुमच्या जबाबदाऱ्या समजून घ्या आणि इतरांना मदत करा. सर्वांना सुरक्षित ठेवण्यासाठी शेजारी आणि पसुन्यासोबत एकत्र काम करा.
- मुलांना आधीच हा प्रकार समजावून सांगा जेणेकरून ते घाबरू नयेत. त्यांना सायरन आणि ब्लॅकआउट प्रक्रियेबद्दल सांगा. वृद्ध आणि विशेष गरजा असलेल्या लोकांना सुरक्षित ठिकाणी पोहोचण्यासाठी मदत करा.
- सोशल मीडिया किंवा इतर स्रोतांकडून येणाऱ्या अफवांवर विश्वास ठेवू नका. फक्त सरकारी वाहििन्या आणि स्थानिक प्रशासनाच्या सूचनांचे पालन करा.

■ठाणे : जम्मू-काश्मीरमधील पहलगाम

येथे झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यानंतर भारत आणि पाकिस्तानमधील तणाव वाढत आहे. भारत कोणत्याही परिस्थितीला तोंड देण्यासाठी पूर्णपणे तयार आहे. दरम्यान, केंद्रीय गृह मंत्रालयाने सर्व राज्यांना ७ मे रोजी मॉक ड्रिल आयोजित करण्यास सांगितले आहे. ७ मे रोजी देशभरातील २४४ ओळखल्या जाणाऱ्या जिल्ह्यांमध्ये मोठ्या प्रमाणात नागरी संरक्षण मॉक ड्रिल आयोजित करण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. ज्याचा प्राथमिक उद्देश नागरिकांना युद्धसारख्या आपत्कालीन परिस्थिती, विशेषतः हवाई हल्ले किंवा इतर हल्ल्यांना तोंड देण्यासाठी तयार करणे आहे. या सरावात नागरिकांना सुरक्षा उपाय, स्थलांतर प्रक्रिया आणि आपत्कालीन प्रतिसाद याबद्दल प्रशिक्षण देण्यावर भर दिला जाईल. या माॅक ड्रिलचे प्राथमिक उद्दिष्ट नागरिकांना शांत राहण्यास, सुरक्षित आश्रय घेण्यास आणि हवाई हल्ला किंवा इतर हल्ल्यांच्या बाबतीत प्रशासनाने दिलेल्या सूचनांचे पालन करण्यास तयार करणे आहे. जम्मू आणि काश्मीर, पंजाब, राजस्थान आणि गुजरात सारख्या भारत-पाकिस्तान सीमेला लागून असलेल्या राज्यांच्या धोरणात्मकदृष्ट्या संवेदनशील जिल्ह्यांमध्ये हा सराव विशेषतः महत्त्वाचा असेल. ही मॉक ड्रिल गावपातळीपर्यंत आयोजित केली जाईल, ज्यामध्ये अग्निशमन सेवा, गृहसुरक्षक दल आणि नागरी संरक्षण संघटना सक्रियपणे सहभागी होतील.

माहिम चौपाटीवर होणार 'ईट राइट स्ट्रीट फूड हब' देशातील पहिले सी फूड प्लाझा मुंबईत

■मुंबई : अन्न व औषध प्रशासन आणि मुंबई महानगरपालिकेच्या संयुक्त विद्यमाने माहिम रीतीबंदर येथे 'ईट राइट स्ट्रीट फूड हब सर्टिफिकेट वितरण सोहळा' पार पडला. या वेळी ह्यामाहिम सी फूड प्लाझाह हे भारतातील पहिले महिलांनी संपूर्णपणे चालवलेले स्ट्रीट फूड हब म्हणून घोषित करण्यात आले.

उपक्रमात सहभागी असलेल्या १५३ महिलांना अन्न सुरक्षा आणि स्वच्छते संदर्भातील फूड सेफ्टी अँड स्टॅण्डर्ड ऑथोरिटी ऑफ इंडिया प्रमाणपत्र अन्न व औषध प्रशासनाचे राज्यमंत्री योगेश कदम यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आले. या सर्व महिला स्वयं-सहायता गटाशी संबंधित असून, त्या ह्यामाहिम सी फूड प्लाझाहचे संपूर्ण

व्यवस्थापन सांभाळतात. एफएसएसएआय प्रमाणपत्र देण्यासाठी महिलांना विशेष प्रशिक्षण दिले गेले. यात स्वच्छतेचे नियम, योग्य हाय जेनी कसं राख-वे, अन्न साठवणूक कशी कर-ावी, कच्चा माल कसा निवडावा आणि त्याचा वापर व साठा कसा करावा, यावर मार्गदर्शन करण्यात आले. एखाद्या पंचतारांकित हॉटेलमध्ये अन्न निर्मितीवेळी स्वच्छता आणि अन्न सुक्षेचे पालन केले जाते, तशीच पद्धत आता या स्ट्रीट फूड स्टॉल्स मध्येही राबवली जात आहे.

महिलांनी घेतलेल्या प्रशिक्षणामुळे स्ट्रीट फूड सुरक्षित आणि आरोग्यदायी ठरणार आहे, असा विश्वास व्यक्त करण्यात आला.

ठाणे महापालिका क्षेत्रात आता ५० ठिकाणी पाणपोई

■ठाणे : वाढत्या उन्हाचा

सामना करण्यासाठी ठाणे महापालिकेने आखलेल्या कृती आराखड्यानुसार महापालिका क्षेत्रात आता एकूण ५० ठिकाणी विविध स्वयंसेवी संस्थांच्या सहकार्याने तात्पुरत्या पाणपोई सुरू करण्यात आल्या आहेत. क्रेडाई-एमसीएचआय, ठाणे यांच्या सहकार्याने या वाढीव २५ पाणपोई सुरू करण्यात आल्या आहेत. यापूर्वी, पहिल्या टप्प्यात येस चॅरिटेबल ट्रस्ट, जेव्हीएम चॅरिटेबल फाऊंडेशन आणि समर्थ भारत यासपीठ यांच्या सहभागाने २५ पाणपोई सुरू झालेल्या आहेत. रोटरी क्लब ऑफ ठाणे नॉर्थएंड यांच्या सहकार्याने गावद-वी मार्केट येथे वॉटर कुलरही कार्यान्वित करण्यात आला आहे. नागरीकरणांमुळे शहरात वाढत जाणाऱ्या उष्णतेमुळे निर्माण होणाऱ्या संकटावरील नियंत्रणासाठी गेल्यावर्षी ठाण्याचा सर्वंकष उष्णता उपाययोजना आराखडा तयार करण्यात आला आहे. महाराष्ट्र शासन, ठाणे महानगरपालिका व काऊन्सिल ऑफ अॅनर्जी एनव्हायरमेंट

अॅण्ड वॉटर या संस्थांनी हा आ-राखडा एकत्रितपणे तयार केलेला आहे. त्यानुसार, उष्णतेच्या लाटेच्या सामना करण्यासाठी ठाणे महानगरपालिका सजग असून परिस्थितीचे गांभीर्य लक्षात घेऊन आयुक्त सौरभ राव यांच्या निर्देशानुसार महापालिका क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात जनजागृतीही करण्यात येत आहे.

आयुक्त सौरभ राव यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार क्षेत्रात गतवर्षीप्रमाणेच यंदाही पाणपोई सुरू करण्यात आल्या. त्यांची संख्या वाढवण्याचे निर्देश आयुक्त राव यांनी विभागप्रमुखांच्या आढावा बैठकीत दिले होते. त्यानुसार, पर्यावरण विभागाने क्रेडाई-एमसीएचआय, ठाणे या संस्थेच्या सहकार्याने आणखी

२५ तात्पुरत्या पाणपोई सुरू केल्याची माहिती मुख्य पर्यावरण अधिकारी मनीषा प्रधान यांनी दिली. नागरिकांच्या सोयीसाठी या ५० ठिकाणी पाण्याचे मोठे माठ आणि प्लास ठेवण्यात आले आहेत. तेथे दररोज पिण्याचे शुद्ध पाणी भरण्याची व्यवस्था संबंधित स्वयंसेवी संस्था करीत आहे.

कोपरी बस स्टॉप-हनुमान मंदिरासमोर, सिडको स्टॉप-मंदिराजवळ, खोपट रिश्का स्टॅण्डजवळ, गावदेवी पार्किंग, जांभळी नाका, आरटीओ-जेल जवळ, खोपट एसटी स्टॅण्ड, वंदना एसटी स्टॅण्ड, बी-केबीन, तीन हात नाका झ रिश्का स्टॅण्ड, घोसाळे तलावाजवळ, कॅंडबरी सिग्नल-शेअर रिश्का स्टॅण्ड, वृंदावन बस थांबा, गोकूळनगर बस थांबा, कॅसल

मिल सर्कल, १६नंबर- शेअर रिश्का स्टॅण्ड, मानपाडा चौक झ टैम्पो स्टॅण्ड, ढोकाळी झ शेअर रिश्का स्टॅण्ड, मानपाडा-टायटन हॉस्पिटलसमोर, वसंत विहार बस थांबा, शास्त्रीनगर नाका, दिवा महोत्सव नाका, दिवा-आगासन रोड, खडीगांव-खडीपांडा, दिवा-शीळ रोड-शीळफाटा या ठिकाणी नव्याने तात्पुरत्या पाणपोई सुरू करण्यात आल्या आहेत.

तर, यापूर्वी, ठाणे स्टेशन, कोपरी पूल, आईस फॅक्टरी, आशर आयटी पार्क, किसननगर शाळा, एमआयडीसी-अंबिका नगर नं. ३, पडवळ नगर, हाजु-री गाव, पासपोर्ट ऑफिस बस थांबा, तीन हात नाका, कोलशेत रोड नाका, बाळकृम नाका, माजीवडा नाका, कळवा स्टेशन रोड, ९० फूट रस्ता-खारेगाव, कळवा नाका-दत्त मंदिर, कौसा तलाव, वफा पार्क, अमृत नगर पोलीस चौकी-मुंन्ना, लोकमान्य डेपी, मध्यवर्ती कारागृहाच्या मागे- राबोडी, कोर्ट नाका, वर्तकनगर नाका, शास्त्री नगर नाका, बाळकृम येथे यापूर्वी तात्पुरत्या पाणपोई सुरू करण्यात आल्या आहेत.

मुंबईसह राज्यातील सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यांची कमान कोणाच्या हाती? धोरण निश्चितीचे काम सुरू : योगेश कदम

■मुंबई : मुंबईसह राज्यातील

गुन्हेगारीला आळा घालण्यासाठी राज्य सरकारच्या गृह विभागामार्फत विविध उपाययोजना करण्यात येत आहेत. गुन्हेगारीचा पदार्फाश करण्यात सीसीटीव्ही कॅमेरा महत्त्वपूर्ण असून सीसीटीव्ही कॅमऱ्यांचे जाळे विस्तारले जात आहे. एकूणच राज्यातील गुन्हेगारी रोखण्यासाठी गृह विभागाचा काय अंक्शन प्लॅन, हुक्का पार्लर बंदीचे काय, कोकणातील समुद्रकिनऱ्याचा कायापालट याविषयी कोकणचे पुत्र गृहराज्यमंत्री योगेश कदम यांच्याशी बातचीत -

सीसीटीव्ही कॅमेरे अनेक ठिकाणी बंद, तर काही ठिकाणी लावलेच नाहीत.

गुन्हेगारीचा पदार्फाश करण्यात सीसीटीव्ही कॅमेरे महत्त्वपूर्ण ठरतात. यासा-ठी सीसीटीव्ही कॅमेरे बसवणे बंधनकारक करण्यात आले असून खासगी आस्थापना दुकानदार कार्यालये आदींना सीसीटीव्ही कॅमेरे बसवणे बंधनकारक केले आहे. सीसीटीव्ही कॅमेरे बसवले जातात, मात्र देखभालीकडे दुर्लक्ष केले जाते.

सार्वजनिक ठिकाणी सीसीटीव्ही कॅमेरे कुठे बसवावेत, सीसीटीव्हीची देखभाल कोणी करायची, ही मोठी समस्या असून सीसीटीव्ही कॅमेऱ्यांची देखभाल कोणी करायची, सीसीटीव्ही कॅमेरा एकाच यंत्रणेकडे देणे याविषयी अभ्यास सुरू असून यासाठी पॉलिसी विकसित करण्याचे काम

सुरू आहे. मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या अध्यक्षतेखाली लवकरच बैठक आयोजित करण्यात येणार असून त्यानंतर पॉलिसीबाबत योग्य तो निर्णय घेण्यात येईल.

तंबाखूजन्य पदार्थांची हुक्का पार्लरमध्ये सर्रास विक्री होते?

तरुण पिढी व्यसनाच्या आहारी जाऊ नये यासाठी विविध उपक्रम राबवण्यात येत आहेत. लोकांमध्ये विशेष करून तरुण पिढीमध्ये जनजागृती मोहीम राबवणे असे उपक्रम हाती घेतले आहेत.

हुक्का पार्लरच्या आड तंबाखूजन्य पदार्थांची विक्री होत असल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर मुंबई, ठाणे परिसरात हुक्का पार्लरची झाडाझडती घेण्यात आली. त्यानंतर तंबाखूजन्य पदार्थांची विक्री करणाऱ्या हुक्का पार्लरवर कारवाई करत बंद करण्यात आले आहेत. तसेच राज्यभरात हुक्का पार्लर बंदची

मोहीम पुन्हा राबवण्यात येईल.

देवरहाटी जमिनीच्या विकासाचा प्रश्न आजही प्रलंबित आहे?

रत्नागिरी सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात देवर-हाटी जमीनी शासकीय असून त्या महसूल विभागाच्या अखत्यारित येतात. न्यायालयीन निर्णय, कायदेशीर बाबी, व स्थानिक जनतेचे मत जाणून घेत समतोल निर्णय घेण्यात येईल. याबाबतचा अहवाल येणे प्रलंबित आहे.

दापोलीतील समुद्र किनारपट्टीचे सौंदर्यीकरणे रखडलेले काम?

दापोली मतदारसंघातील विविध विकासकामांसाठी तब्बल १५० कोटींहून अधिक निधींची तरतूद केली आहे. यात उपविभागीय अधिकारी व तहसील कार्यालयासाठी नव्या प्रशासकीय इमारतीच्या बांधकामासाठी ३०.४९ कोटी रुपयांचा निधी मंजूर करण्यात आला आहे.

मंडणगड येथेही तहसील कार्यालयाच्या इमारतीसाठी २३.२० कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे. कोकण पर्यटन विकास कार्यक्रमांतर्गत दापोली तालुक्यातील करदे समुद्रकिनऱ्याचे सौंदर्यीकरण करण्यासाठी १४.२० कोटी रुपये मंजूर करण्यात आले आहेत. मंडणगड तालुक्यातील पणदेशी धरण लघुपाटबंधारे प्रकल्पाच्या दुरुस्तीच्या कामासाठी ६०.४१ कोटी, मंडणगड येथील बाणकोट किल्ल्यापर्यंत ६०.५ किलोमीटर लांबीचा रोपवे उभारण्यात येणार आहे.

आहे. मुंबई महापालिका पर्यावरणपूरक गणेशोत्सव साजरा करण्यावर ठाम आहे. बृहन्मुंबई सार्वजनिक गणेशोत्सव समन्वय समिती ही मुंबईतील सार्वजनिक गणेशोत्सव मंडळे आणि राज्य सरकारचे विविध विभाग यांच्यात समन्वय साधण्याचा प्रयत्न करते. मंडळानी स्थापन केलेल्या मूर्तीच्या उंची, आकारमान, सजावट, देखावे किंवा अन्य कोणत्याही बाबतीत समिती हस्तक्षेप करत नाही. तसेच मंडळाना याबाबतीत कोणतेही निर्देश देत नाही. सर्व प्रकारचे निर्णय घेण्याचे अधिकार प्रत्येक मंडळाला आहेत, असे समितीने स्पष्ट केले आहे. मात्र सर्वोच्च न्यायालयाने पीओपीला बंदी घातली असून ५ मे रोजी त्यावर मुंबई उच्च न्यायालयात सुनावणी होणार आहे.

मुलीचा विनयभंग करणारा अटकेत

■नवी मुंबई : चिकन

आणण्यासाठी गेलेल्या एका १० वर्षीय मुलीसोबत ६३ वर्षीय अंडी चिकन, कायदेशीर बाबी, व स्थानिक जनतेचे मत जाणून घेत समतोल निर्णय घेण्यात येईल. याबाबतचा अहवाल येणे प्रलंबित आहे.

हे दैनिक मालक, मुद्रक, प्रकाशक व संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक यांनी सोमाणी प्रिंटींग प्रेस, कार्यालय - गाला नं. ४, एन. के. इंडस्ट्रीयल इस्टेट, प्रवासी इंडस्ट्रीयल इस्टेटच्या बाजुला, गेट नं. २, गोरेगाव (पुर्व) मुंबई ४०००६३ (महाराष्ट्र) , येथे छापून रुम नं. १०३, कुणाल कुटीर बी बिल्डींग, नवघर रोड, हनुमान मंदिराजवळ, भाईंदर (पुर्व), जि. ठाणे ४०११०५ (महाराष्ट्र) येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - डॉ. श्री. दिपक मोरेश्वर नाईक, पीआरबी कायद्यानुसार संपादकीय जबाबदारी यांची राहिल, सर्व वाद आणि दावे ठाणे न्यायालयीन कक्षेच्या आधील राहतील. (या वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध होणाऱ्या बातम्या /लेख / जाहिराती यांची जबाबदारी संबंधीत वार्ताहर, लेखक, आणि जाहिरात प्रतिनिधी यांच्यावर राहिल.) भ्रमणध्वनी - ७४००००१४७४. Email : marathiekhikaran2021@gmail.com

Printed , Published and Owned by **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik**. Printed at **SOMANI PRINTING PRESS, OFFICE - Gala No. 4, Near N.K. Industrial Estate, Near Pravasi IndustrialEstate, Gate No.2, Goregaon (E), Mumbai 400 063, Maharashtra**, Published at Room No. 103, Kunal Kutir, B Building , Navghar Road, Near Hanuman Mandir, Bhayander (East) Dist - Thane, PinCode 401 105, Maharashtra. Editor : **Dr. Mr. Deepak Moreshwar Naik, Mo.7400001474, Email Id : marathiekhikaran2021@gmail.com**